

ДЗЮРМАН Р.О.
ст. групи ОЕЕМ-21

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО

Умовою функціонування АРМ бухгалтера обліку витрат на виробництво є формування на машинних носіях необхідної вихідної інформації, що виникає при розв'язанні завдань з обліку необоротних активів, виробничих запасів, заробітної плати, фінансово-розрахункових операцій, обліку готової продукції та її реалізації. Процес обліку витрат на виробництво організовується у вигляді певної схеми робочих місць, яка відбиває взаємодію різних працівників при реалізації облікових функцій. У цю схему повинні входити робочі місця всіх працівників, функціональні обов'язки яких певною мірою пов'язані з веденням бухгалтерського обліку. До них належать не тільки особи, які здійснюють документування, систематизацію й узагальнення інформації, не тільки особи, які використовують цю інформацію при виконанні функцій бухгалтерського обліку і керування, а й технічний персонал, який забезпечує оформлення документів, їх архівування, відображення тощо.

Найбільш раціональним є розподіл АРМБ з обліку витрат на виробництво на три категорії.

АРМБ обліку витрат на виробництво I категорії призначено для формування і підготовки первинної інформації, що формується безпосередньо на місцях виникнення інформації. АРМБ вирішує завдання обліку витрат на виробництво, яке стосується окремих підрозділів і дозволяє організувати систематичне і своєчасне виявлення відхилень від нормальних умов, проводити оперативний облік і здійснювати внутрішній аудит.

На АРМБ з обліку витрат на виробництво I категорії здійснюються такі роботи:

- формування нормативно-довідкової інформації;
- введення та контроль первинних даних;
- розрахунок нормативної собівартості готової продукції (видів послуг, товарів), нормативної собівартості бракованої продукції;
- формування даних, отриманих з інших АРМБ і від інформаційної системи, про фактичні витрати виробничих запасів та за іншими

прямими витратами;

- угруповання витрат за статтями;
- розподіл витрат за об'єктами обліку;
- визначення витрат за місцем їх виникнення.

На АРМБ II категорії контролюється інформація, одержувана з АРМБ I категорії, вирішуються регламентні і запитні завдання з обліку витрат на виробництво в цілому по підприємству.

На АРМБ з обліку витрат на виробництво II категорії виконуються такі роботи:

- розподіл витрат за об'єктами обліку в цілому по підприємству;
- закриття рахунків;
- формування реєстрів аналітичного обліку за рахунками;
- калькулювання собівартості продукції;
- розрахунок фактичної собівартості готової продукції, робіт і послуг;
- аудит витрат на виробництво в цілому по підприємству.

АРМБ III категорії призначено для аналізу роботи структурних підрозділів і підприємства в цілому, узагальнення зведених даних витрат на виробництво, здійснення оперативного контролю за використанням трудових, матеріальних ресурсів і грошових коштів, організації внутрішнього аудиту.

На АРМБ по обліку витрат на виробництво III категорії вирішуються такі завдання:

- аналіз відхилень фактичних витрат від поточних норм, правильність віднесення витрат на відповідні вироби, замовлення, види послуг тощо, виявлення причин і винуватців відхилень;
- складання звітності на рівні підприємства;
- моделювання витрат на виробництво;
- аудит господарської діяльності підприємства, в частині витрат;
- вироблення і прийняття управлінських рішень з мобілізації внутрішніх резервів.

В інформаційній автоматизованій системі обліку реалізовано два основних способи списання прямих витрат на виробництво (матеріалів, комплектуючих тощо):

- списання за нормами;
- списання без норм.

Для розрахунку і формування витрат, що списуються на собівартість продукції за статтями витрат, а також для визначення незавершеного виробництва формується "Оборотна відомість". При

формуванні цієї відомості бухгалтер може вибрати угруповання отримання такої інформації: по об'єкту обліку (замовленню, виробу та ін.), по статті витрат, структурному підрозділу, по підприємству, по рахунку, субрахунку, по коду аналітичного обліку. Бухгалтер також вказує період, за який необхідно отримати інформацію і номер рахунка.

На підставі даної відомості аналізується наявність незавершеного виробництва і динаміка за необхідний період. Також аналізуються відхилення витрат від нормативних і формуються пропозиції щодо зменшення витрат на виробництво за статтями і напрямками. У цілому по підприємству бухгалтер здійснює контроль за статтями витрат з виявленням причин відхилень і факторів, що впливають на їхнє виникнення.

Керівники підприємства, маючи таку інформацію, оперативно здійснюють необхідні корективи виробничої діяльності з метою отримання найбільшого ефекту шляхом зниження витрат на виробництво.

Література

1. Лучко М.Р., Адамик О.В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: Навчальний посібник / М.Р. Лучко, О.В. Адамик. – Тернопіль: Економічна думка, 2016. – 248 с.
2. Організація бухгалтерського обліку: [підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл.] / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. — 3-тє вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2002. — 592 с.
3. Панасюк В. М., Податковий облік: [навч. посіб.] / В. М. Панасюк, Є. К. Ковальчук, С. В. Бобрівець — Тернопіль: Карт-бланш, 2002. — 260 с.